

UD. 5: A ÉPOCA DE ENTREGUERRAS



2. AS REVOLUCIÓN RUSAS

O DECLIVE DO TSARISMO



El territorio ruso en la época zarista



Antigo Réxime.

Servidume ata 1861.

Poucos núcleos industriais (Moscova e St. Peterburgo)

Por que se expandiu a oposición ao tsarismo?



Movimiento Obrero

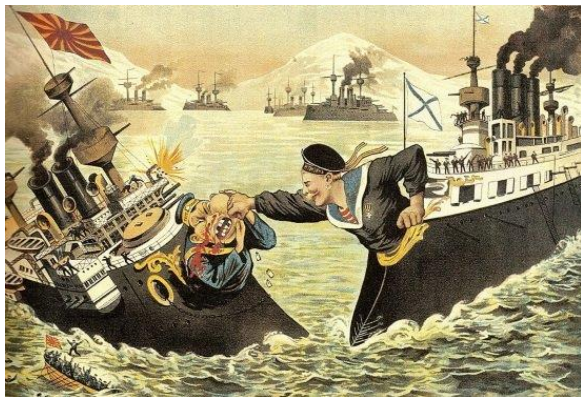


Romanov = lujo y despotismo

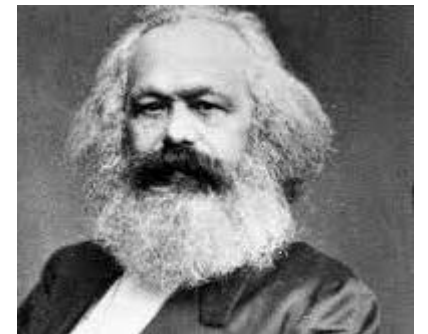
https://www.youtube.com/watch?v=KP5nbJlrf_Y



Pobreza



Guerra ruso-xaponesa



Expansión de ideoloxía:
socialismo, liberalismo e
anarquismo.

A REVOLUCIÓN DE 1905



DOMINGO SANGUENTO
Xaneiro de 1905)



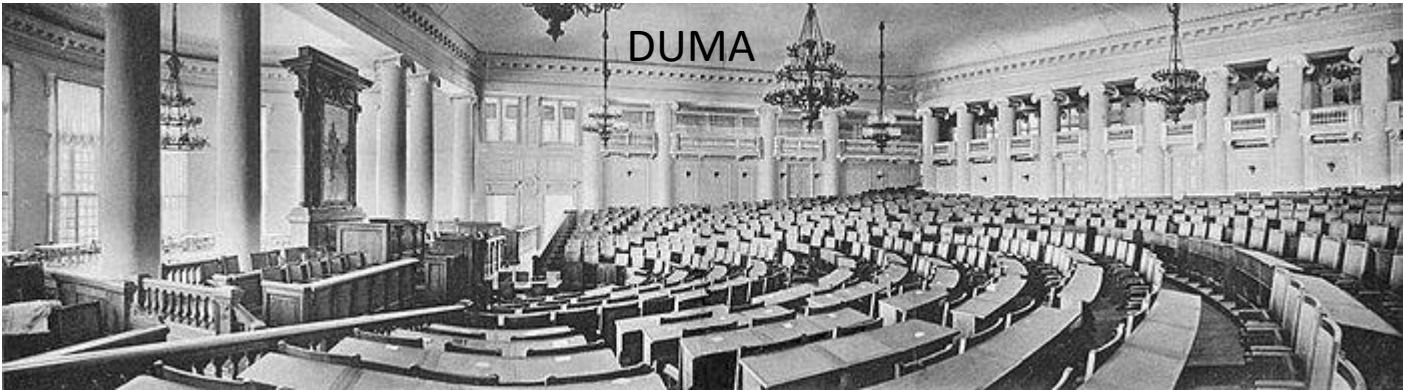
SOVIETS



REVOLUCIÓN DO
ACOIRAZADO
POTEMKIN



MANIFESTO
DE
OUTUBRO



DUMA



REVOLUCIÓN DE FEBREIRO DE 1917



I GUERRA MUNDIAL = acentúa o malestar.



Os soviets volven a organizar protestas (campesiñado, soldados e obreiros).



Abdicación do tsar.

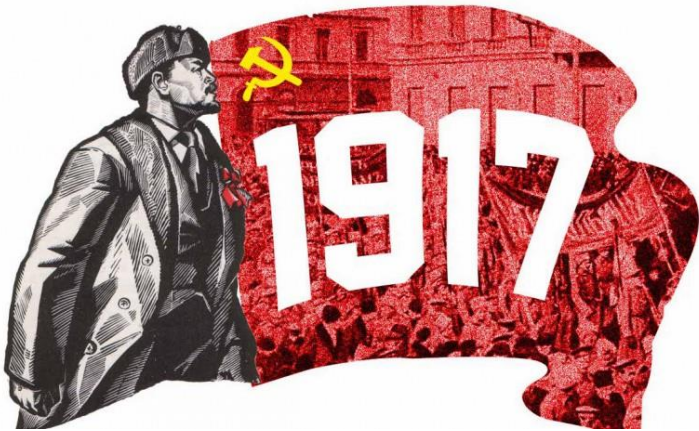
BOTARON AO ZAR...E AGORA QUE?



Para organizar o país impúxose un Goberno Provisional liderado por **Kerenski**. Foi un goberno débil.

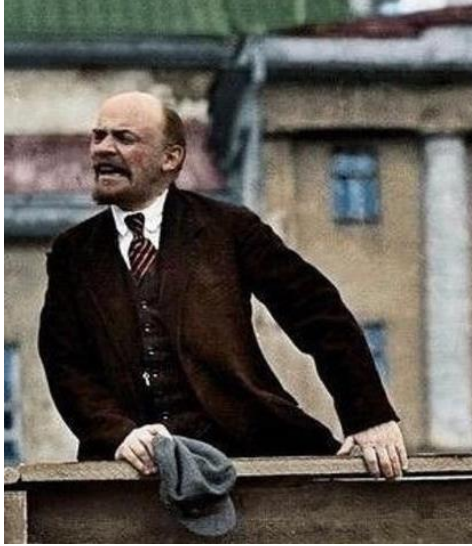


O pobo pide:
-Saír da I Guerra Mundial.
-Reparto de terras.
-Melloras laborais e salariais.



Acaba desenvolvéndose un “dobre goberno” porque o Goberno Provisional non satisface as petición do pobo. Estes soviets acaban liderados polo **bolxeviques**.

REVOLUCIÓN DE OUTUBRO DE 1917



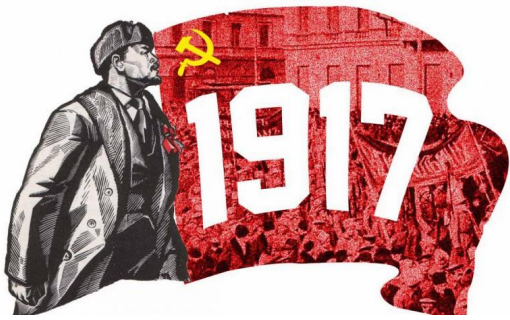
Os bolxeviques (do Partido Socialdemócrata Ruso) estaban liderados por Lenin, quen escribira as chamadas Teses de abril (Paz, terra e pan).

Os bolxeviques eran marxistas radicais que querían a ditadura do proletariado e non contemplaban colaborar con outros partidos ou grupos sociais que non fosen obreiros e campesiñado.

Lenin e Trotsky impulsaron a revolución de outubro de 1917.



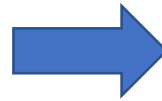
Toma do palacio de inverno. Sede do
Goberno Prvisional.



GOBERNO DE LENIN

Cando se fixeron co poder os bolxeviques instauraron as seguintes medidas:

- Sinatura con Alemaña da paz de **Brest-Litovsk**: Rusia retirábase da Gran Guerra e cedía unha importante cantidade de territorios a Alemaña (mapa da dereita).
- Expropiación e reparto das terras entre o campesiñado.
- Entrega da dirección das industrias aos comités obreiros.
- Cambio de nome do partido, xurdindo o **Partido Comunista** como o único legal.
- Creación da *Cheka*, policía política encargada de perseguir á disidencia.



GUERRA CIVIL (1918-21)



Exército vermello (bolxeviques comunistas)

Exército branco (menxeviques, tsaristas, liberais e apoio exterior)

Exército verde

Os **principais trazos** da **comunismo de guerra** foron:

- Control absoluto da economía e da política por parte do Estado.
- Nacionalización de empresas, férrea disciplina laboral e prohibición de folgas.
- Confiscación e racionamento de alimentos. Abolición da propiedade privada.
- Creación das primeiras granxas colectivas.



NACIMIENTO DA URSS (Unión de Repúblicas Socialistas Soviéticas) 1922.
1ª Constitución en 1924.





Lenin instaura a
NEP
(Nova Política
Económica)

Fin das incautacións

Permítese certa actividade comercial

Recuperación de fórmulas de propiedade privada no campo.

Freo á colectivización forzosa de industria e comercio,
permitindo propiedade privada na pequena industria e no
comercio. 7 • Control directo por parte do Estado de
actividades como a banca, industria pesada e comercio



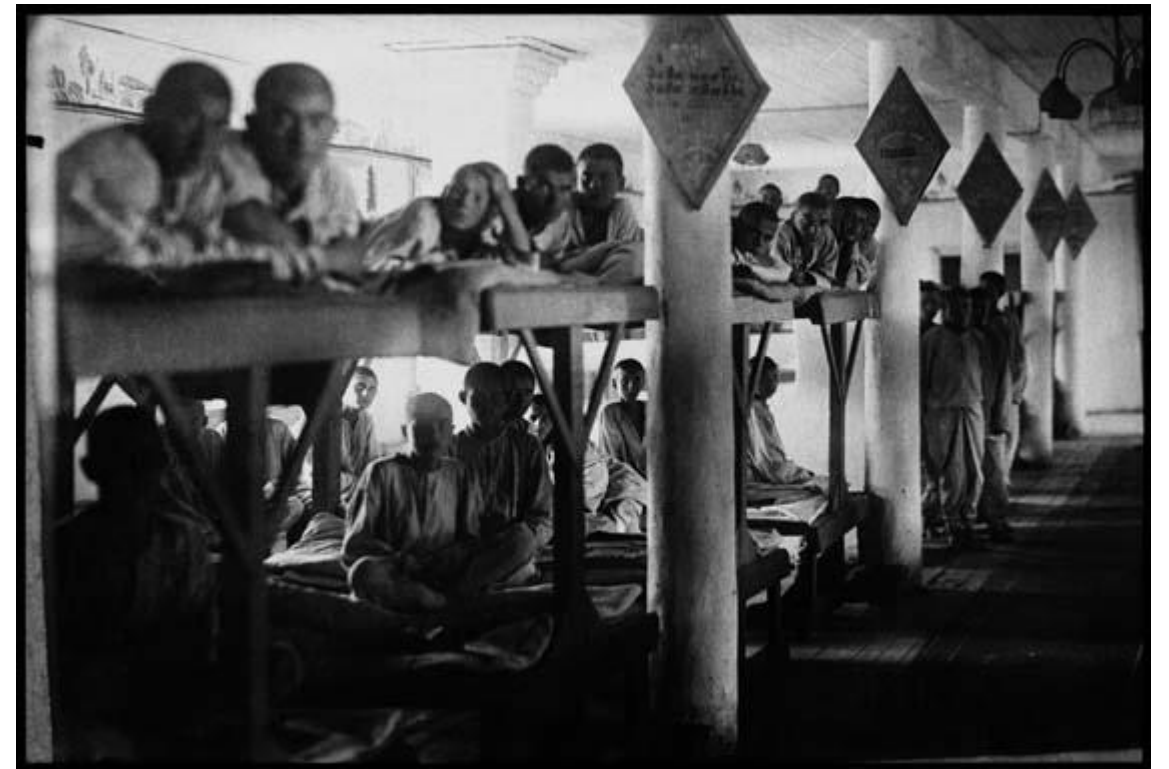
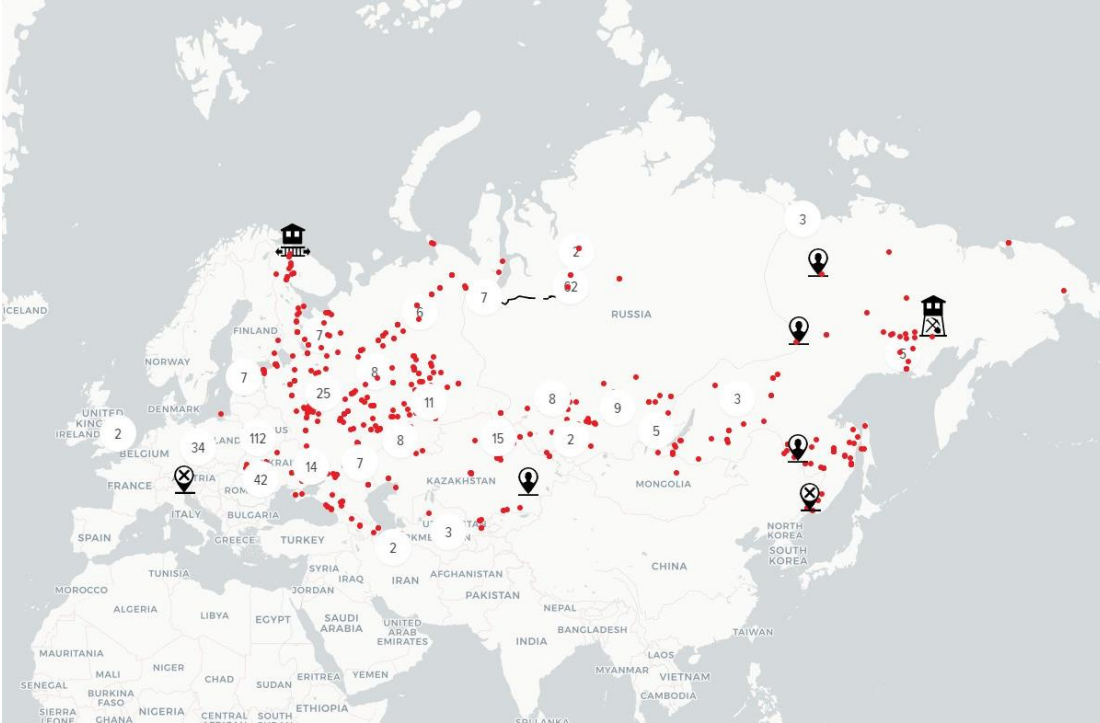
Stalin e Trotski
loitan polo
liderazgo do
gobierno tras a
morte de Lenin
en 1924.



O illamento político e ameanas a Trotski provocaron o seu exilio...e asesinato!



GULAGS



3. OS ANOS 20: OS CONTRASTES DA POSGUERRA

***Recapitulación: como queda Europa despois da I Guerra Mundial? Cales foron as consecuencias da I Guerra Mundial?**

CONSECUENCIAS SOCIAIS

- As cifras do conflito falan por si mesmas: sesenta e cinco millóns de persoas mobilizadas, **dez millóns de mortos**, dous millóns de viúvas, catro millóns de orfos... A iso teríamos que engadir os **millóns de feridos**, mutilados e desaparecidos. Ademais, a poboación europea sufriu moito na recuperación, debido á gran mortalidade e ao descenso da natalidade e a man de obra.
- O **empobrecemento** da poboación provocou tensións sociais.
- As **mulleres**, que conseguiran certos avances de carácter social durante o conflito, experimentaron un **retroceso** ao finalizar a guerra. Ao volver os homes incorporarse ao mundo laboral, desprazáronas de novo ao ámbito doméstico. Non había traballo para todos e as mulleres volveron ser as que quedaron no paro.
- Inicio dos **movementos pacifistas** e reforzo de **movementos sufragistas**.



CONSECUENCIAS ECONÓMICAS

A destrución material en Europa foi brutal en cidades, campos, fábricas, infraestruturas... especialmente en países como Francia, Bélxica e norte de Italia.

A reconstrución ía ser esixente e difícil para as economías debilitadas polo conflito:

- Emitiuse máis moeda e aumentouse a débeda pública, o cal provocou unha **forte inflación** (subida de prezos).
- Tiveron que solicitarse **cuantiosos préstamos**, recorrendo sistematicamente ao **endebedamento**.
- O **gran beneficiado da situación europea foi Estados Unidos**, convertido no máximo proveedor de recursos e produtos industriais e maior prestamista. Estados Unidos viviu neste momento a súa época máis dourada (os felices anos vinte) e converteuse na primeira potencia económica mundial.

OS FELICES ANOS 20...ERAN FELICES PARA TODOS?





A HEXEMONÍA DE EEUU



Desenvolvemento da economía en base ao **fomento do consumo** (compra a créditos, hipotecas, investimentos en bolsa...

O consumo, a interculturalidade, a despreocupación e alegría dan paso á **expansión da publicidade, jazz, swing, cine, radio...**

Tanta “inmoralidade” deu paso á chamada **“Lei seca”** (1920-33) que lonxe de parar o ocio fomentou a mafia.

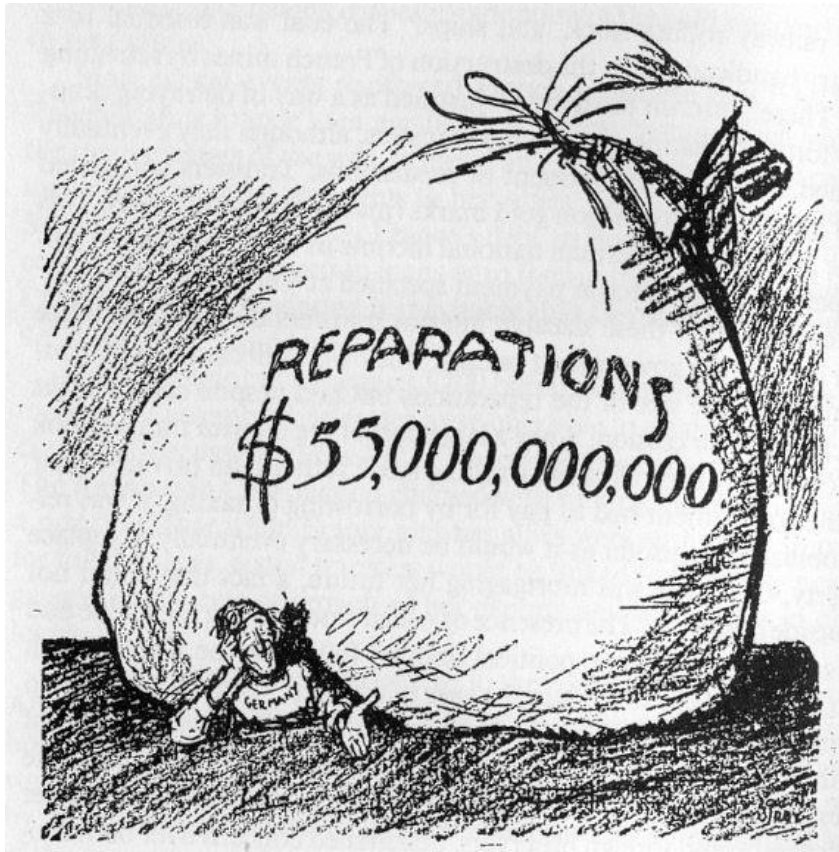


Al-Capone



A ALEMAÑA DOS ANOS 20: A DEBILIDADE DA REPÚBLICA DE WEIMAR

Despois dalgúns intentos revolucionarios de tipo bolxevique, instaurouse en Alemaña, en novembro de 1918, un réxime democrático coñecido como **República de Weimar**. O novo Estado tivo que facer fronte a unha gran inestabilidade social, política e económica,



- Desde o **punto de vista social**, atopamos a unha poboación derrotada, humillada e en plena efervescencia revolucionaria.
- **Politicamente**, a República de Weimar viuse atacada desde a esquerda (comunistas) e a dereita (ultranacionalistas).
- Desde o **punto de vista económico**, había que asimilar a todos os soldados que volvían da fronte e pagar as reparacións de guerra establecidas polo Tratado de Versalles.



Ocupación do Ruhr

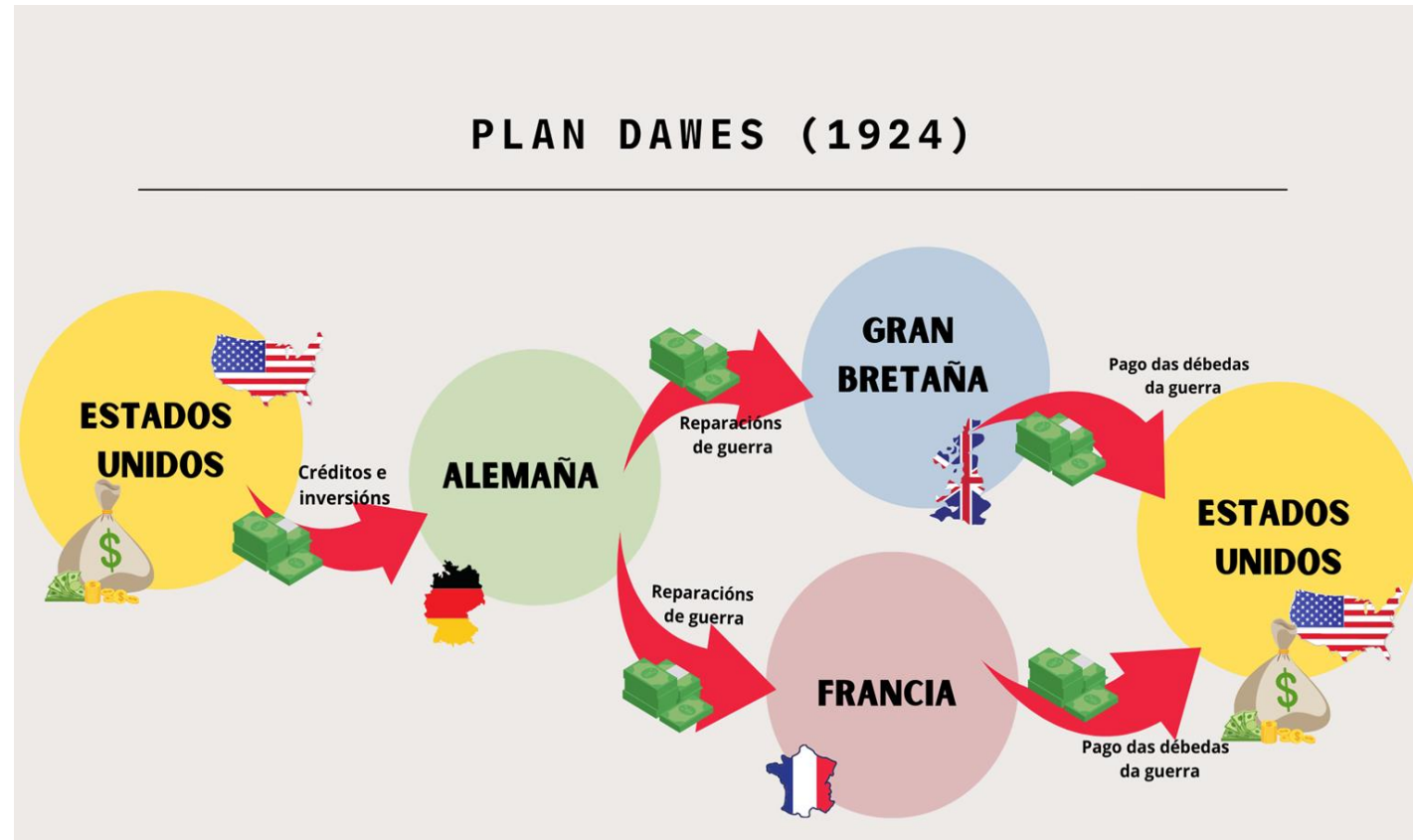
O CAOS DA HIPERINFLACIÓN EN ALEMAÑA



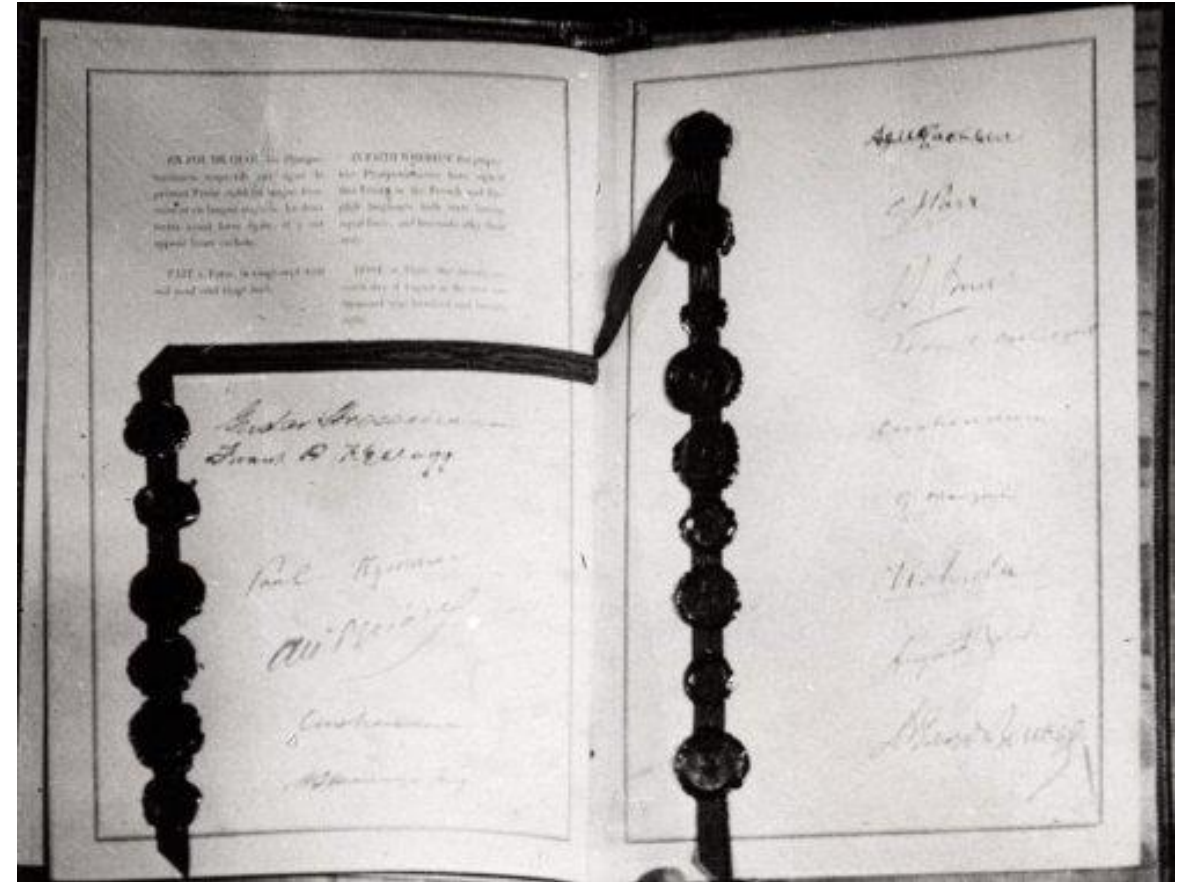
La hiperinflación en Alemania en los años 20 comenzó cuando el gobierno comenzó a imprimir billetes (marcos) sin respaldo alguno, como diríamos popularmente. Generaba papel moneda para hacer frente a sus pagos. Los compromisos y obligaciones del país después del Tratado de Versalles lo asfixiaban. Sin respetar el patrón oro, ya que no tenía forma de hacerlo y satisfacer sus obligaciones, imprimía billetes sin medida, pero tampoco había sostén real para el valor de esos billetes.



A DEPENDENCIA ECONÓMICA EUROPA-EUA: O PLAN DAWES.



AS RELACIÓNS INTERNACIONAIS: A CONCORDIA ILUSORIA





REAR VIEW.

—Orr in the *Chicago Tribune*.

A muller nos anos 20. A loita polo sufraxio



A muller durante a I Guerra Mundial...

A loita polo sufraxio universal...



A CRISE DE 1929



TRAZOS DA ECONOMÍA

Sobreproducción de produtos agrícolas

Sobreproducción de produtos industriais

Burbulla especulativa na Bolsa de Wall Street

Crecemento relativamente feble dos salarios

Hexemonía económica dos EUA e inversións en Europa

CONSECUENCIAS

Caída de prezos. Ruína de agricultores

Caída de produción. Aumento do desemprego

A Bolsa non reflectía o desenvolvemento económico real

Aumento do endebedamento das familias

Internacionalización e agravamento da crise



Josephine Baker bailando no Folies Bergère DP (w. commons)



Muller migrante en California. D.P. D. Lange (w. commons)

DETONANTE DA CRISE: CAÍDA DO PREZO DAS ACCIÓNS EN WALL STREET



- Esta crise, inicialmente bursátil, **espallouse rapidamente por todo o sistema económico**:
- Os inversores con accións que non tiñan valor acudiron masivamente aos bancos para retirar os seus aforros. Isto supuxo a **creba dos bancos** e a **ruína de miles de cidadáns**.
- Tanto o sistema crediticio como o consumo caen totalmente, co que as **industrias entran en crise**, non poden vender os seus produtos e rematan por pechar e provocar un **incremento do paro** que acentúa aínda máis a escaseza da demanda de produtos.
- As **economías europeas**, moi dependentes dos créditos estadounidenses a Alemaña que servían para o pagamento a Gran Bretaña e Francia das reparacións de guerra, víronse arrastradas a crise.
- Os países reaccionaron inicialmente con **políticas proteccionistas** que limitaron o comercio internacional e **políticas deflacionistas** de redución de gasto público e crédito, como a levada a cabo polo presidente **Hoover** en EUA, que non fixeron máis que agravar os efectos da crise.
- A **miseria e a marxinação social** medraron enormemente tanto nos EUA como en Europa.

AS RESPONSTAS Á CRISE:

KEYNESIANISMO

Os países afectados pola Gran Depresión víronse na obriga de adoptar políticas económicas de intervención estatal que ían contra os principios clásicos do capitalismo de mercado libre e mínima expresión económica do Estado. Xorden así os sistemas económicos mixtos, que combinan capitalismo con intervención estatal e que están representados polo economista **J.M. Keynes**.

NEW DEAL

- Axudas directas a agricultores endebedados para saldar as débedas.
- Limitación da produción agrícola e industrial para conseguir un aumento do prezo dos produtos.
- Activa política estatal de construción de obras públicas (estradas, presas, etc.) para incrementar o emprego.
- Intervención parcial da Banca e do mercado de valores de Wall Street para garantir a estabilidade financeira e limitar a especulación .
- Desenvolvemento dunha política de prestacións sociais: salario mínimo, prestación por desemprego, invalidez ou xubilación

4. O AUXÍLIO DO FASCISMO



TRAZOS XERAIS DOS FASCISMOS:

- ✓ Totalitarismo.
- ✓ Exaltación do líder carismático.
- ✓ Visión maniquea do mundo e da historia.
- ✓ Pragmatismo político:.
- ✓ Militarismo e imperialismo.

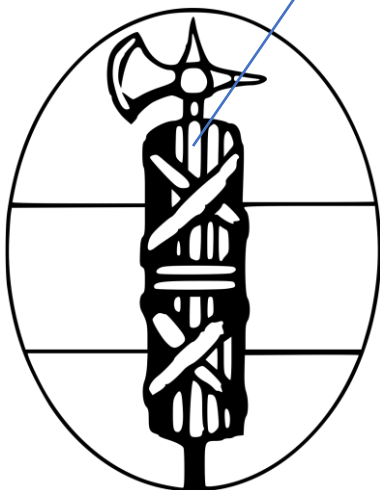


4.1. A ITALIA FASCISTA



BENITO MUSSOLINI

CRISE XERALIZADA
E DEMANDAS
TERRITORIAIS
INSATISFEITAS



Fasci di
combattimento
(grupo paramilitar)

Fascio



1921.
Partido
Nacional
Fascista



1922
Mussolini chega ao poder

ADEMAIS DO PARO, RECESIÓN ECONÓMICA...

QUE ERA O QUE MÁIS TEMÍAN OS EUROPEOS
DOS ANOS 20?





Marcha sobre Roma



Victor Manuel III encarga a Mussolini a formación dun novo goberno.

Estado totalitario



Gran Italia

- Prohibición dos sindicatos.
- Prohibición de partidos políticos.
- Non hai liberdade de reunión, asociación ou prensa.
- Proclamación de Mussolini como Duce (caudillo supremo).
- Creación da OVRA (policía política) = violencia.
- Fundación de sindicatos corporativos.
- Fomento da agricultura e industria autárquica.
- Política exterior agresiva.

4.2. O NACISMO ALEMÁN



ADOLF HITLER





1919. Partido dos Trabalhadores Alemães (DAP).

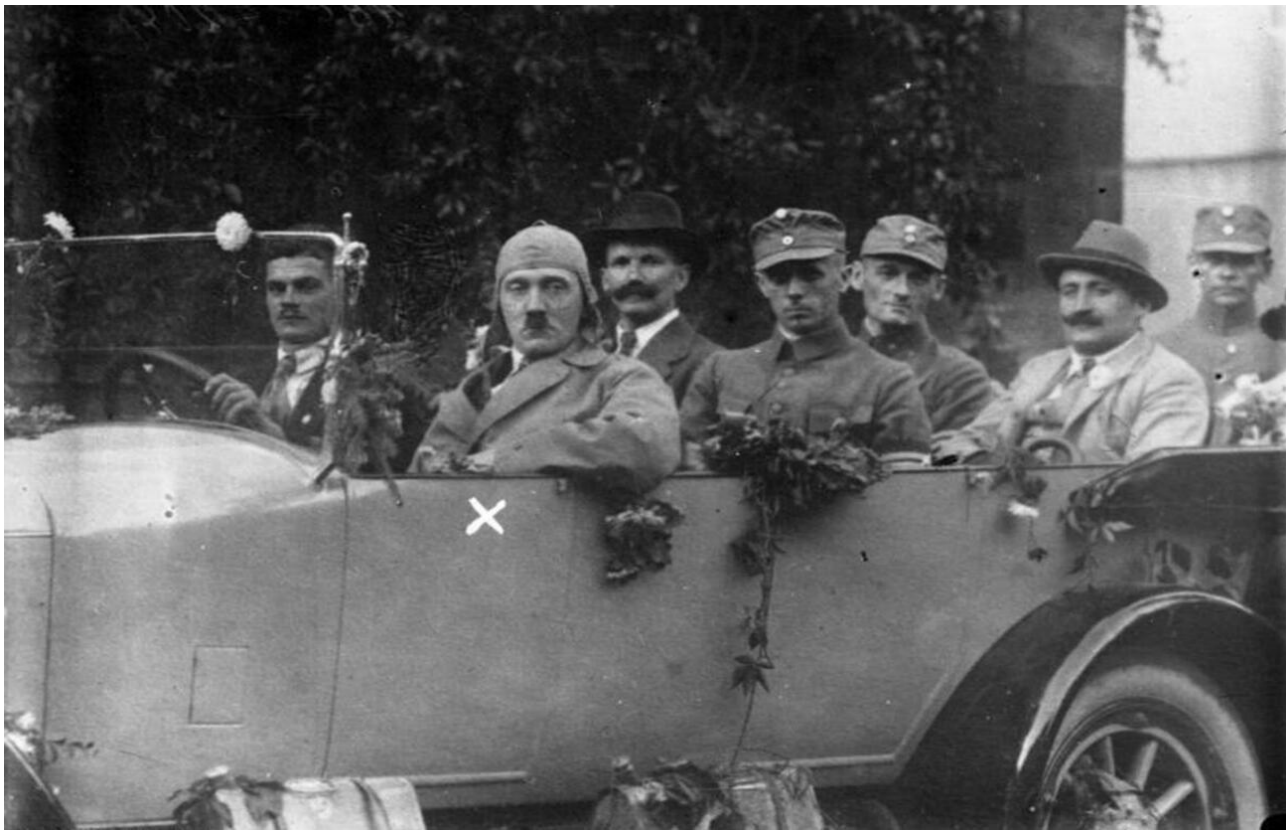


Nacionalista.
Anticomunista.
Antisemita.
Oposição ao Tratado de Versalles.

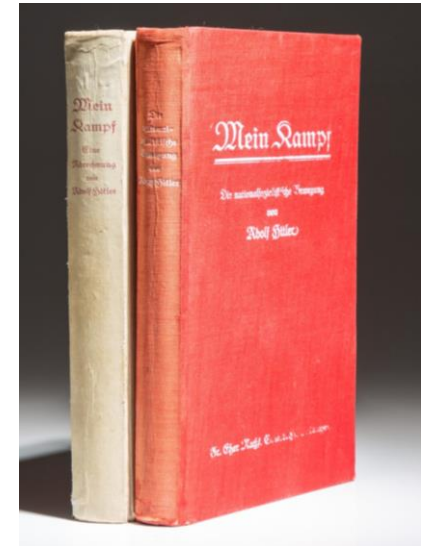
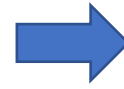
Partido Nacional-Socialista dos
Trabalhadores Alemães (NSDAP)



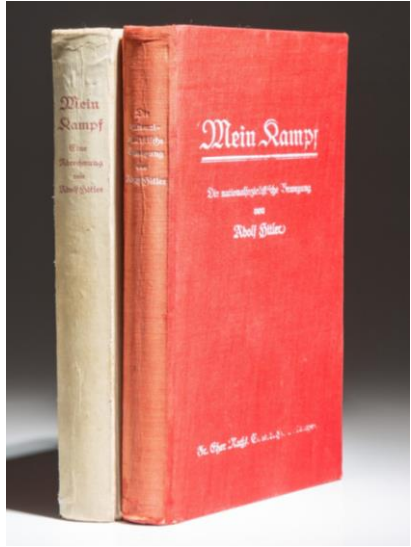
Partido Nazi



Fracaso de golpe de Estado. 1923.
(Putsch de Múnic)



Mein Kampf (A niña loita)



Mein Kampf (A niña loita)

- Rexeitamento da democracia.
- Exaltación da violencia e da guerra.
- Culto ao xefe.
- Crenza na lenda da **“puñalada polas costas”** = os comunistas, socialistas, xudeus e pacifistas conxuraron para que Alemaña perdese a IGM.
- Nacionalismo baseado na **raza** = xerarquización da poboación segundo as razas. A raza superior era a “raza dos señores”.
- **Antisemitismo** (odio aos xudeus) = culpables de todos os males de Alemaña.
- Necesidade de conseguir “espacio vital” (Lebensraum) para o expansionismo da raza aria.



CRISE XERALIZADA
1929



Apoio das clases
medias e alta ao
NSDAP.

Sucesivos éxitos
electorais.



**1933. Hitler
foi nomeado
chanceler.**



**Führer
(líder, xefe)**



ACCIÓNS DO GOBERNO NAZI

- Prohibición de partidos políticos e calquera tipo de liberdade.
- Violenta persecución do adversario = réxime do terror.



SA
Sección de Asalto.



SS
Escuadrón de protección.



Leis de Núremberg.

- Control estatal da economía tratando de chegar a autarquía.
- Política expansionista (1936 -) co obxectivo de lograr o III Reich (Imperio)



<https://www.rtve.es/play/videos/el-condensador-de-fluzo/vendiendo-moto-propaganda-historia/6811697/>

Minuto 44:13

NOITE DOS COITELOS LONGOS
30 XUÑO DE 1934



NOITE DOS CRISTAIS ROTOS
9 NOVEMBRO 1938



1939



O CAMIÑO CARA A GUERRA



1935: Sarre.

1936: militarización de Renania. Xogos olímpicos de Berlín.
Eixo Roma-Berlín.



Pacto Antikomintern.



1938: Anschluss = reclamación Sudetes (Checoslovaquia).

1939: ocupación total de Checoslovaquia.

Ocupación de Memel (Lituania).

Pacto de Aceiro (Alemaña + Italia)

Pacto Nazi –Soviético.

Invasión de Polonia.